

GUARANI ÑE'Ë HA IÑE'ËPORÃHAIPYRE

TERCER CICLO – EDUCACIÓN ESCOLAR BÁSICA

Mbo'ehao:

Temimbo'e:

Arange: ...../...../.....

Mbo'ehára:

Mbo'esyry: Porundy

Arange: jasyrundy

Aravo: Irundy

Mbo'epy Aty:

Oñe'ëkuaáta guaraníme.

Katupyryrã:

Ohechakuaa mba'éichapa oporomomaiteiva'erã ojesarekohápe avándipa oĩ ha mba'eichahápepa ojojuhu hikuái.

Mbo'epyrã:

Maitei rehegua.

Mba'eichaitépa oñembo'éta:

Ñomongeta atýpe

Ñomongeta momaiteirã.

Jehechakuaarã

- ✓ Omombe'u hemimo'ã ha hemiandu oñomongetakuévo atýpe.
- ✓ Oipuru porã ñe'ë omoġuahẽ haġua marandu momaitei rehegua ñomongeta rupi.
- ✓ Omohu'ã hembiaapo omboapu'a rupi hemimo'ã pe mba'e oñe'ëvare.

1. Ñepyrũrã

1.1. Ejesareko porã rire ta'ãngáre, emombe'umi mba'épa ojekuaa pype.

1.2. Emombe'ukuaa mba'e temiandu ha temimo'ãpa omoheñoi ta'anga ha mba'érenepa upéi oñomongeta hikuái.

1.3. Eremi mitã ha kakuaa momaiteípa peteĩchante térã nahániri.

2. Tembiaporã

2.1. Eñomoirũ nde rapichándi ha peñomongeta maiteikuérare aty'ípe:

- Mba'eichagua momaiteípa reikuaa, emombe'umi.
- Oípa momaitei ojeipurukuaáva opaite aravo ha opaite tapichándi.
- Mba'éichapa oñomomaitei mitã, mitãrusu, mitãkuña, ha kakuaa ijaveguándi.

- Mba'éichapa oñomomaitei mitã, mitãrusu, mitãkuña, ha kakuaa ipyahuvéva térã ijypykuéndi.
- Mba'érepa iporã jaipuru hendaitépe momaiteikuéra.
- Mba'érepa ko'agaiterõ iporãve ñañosomomaitei mombyrymi guivénte.
- Emombe'umína nde rapichápe mba'éichagua maiteípa reipuruve ha reguerohoryve.
- Eñamindu'u ne irũndi, mba'épepa iñambue tekove yma ko'ágagui oĩgui mba'asy, ha pejemi mba'éichapa peñeñandu upéicha rupi.

2.2. Emoñe'ẽ marandu momaitei ha ñomongeta rehegua oĩva iguypeve.

3. Mohuã

3.1. Eñomongetapávo nde rapicháandi, pehasáta tenondépe pemombe'u, ñomongeta mbykymi rupi, umi mba'e pejeva'ekue aty'ípe. Ñomongeta oñepyrũvo peipuruva'erã hendaitépe momaitei. Aníke penderesarái ndajajaitéiva'erã ojuehe ñañosomongeta haña.

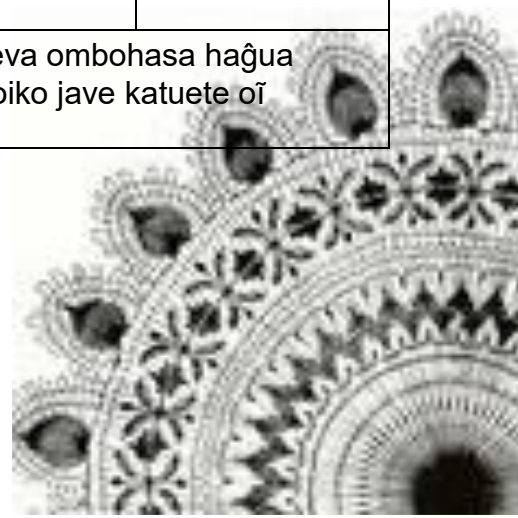
3.2. Oĩmbávo tembiapo, ehechajey mbo'epyrã oñemotenondéva, mba'épa eikũmby, mba'épa nahesakái ha mba'épa emombareteve ñomongeta rupi. Upéi emoñuahẽ mbo'ehárape ohechakuaa haña ndéve Lista de cotejo rupive.

Mandu'arã

Ñe'ëndy momaiteigua:

1) Pyhareve	2) Pyhareve	3) Asaje	4) Ka'aru	5) Pyhare
1. Mba'éichapa neko'ẽ. 2. Cheko'ẽ porã, ha nde. 1. Cheko'ẽ porã avei.	1. Mba'éichapa ndepyhareve. 2. Chepyhareve porã, ha nde. 1. Chepyhareve porã avei.	1. Mba'éichapa ndeasaje. 2. Cheasaje porã, ha nde. 1. Cheasaje porã avei.	1. Mba'éichapa ndeka'aru. 2. Cheka'aru porã, ha nde. 1. Cheka'aru porã avei.	1. Mba'éichapa ndepyhare. 2. Chepyhare porã, ha nde. 1. Chepyhare porã avei.

Ñomongeta: ñe'ẽ jovái mokõi térã hetave tapicha omotenondéva ombohasa haña ojupe marandu, temiandu, temimo'ã ha temikotevẽ. Ñomongeta oiko jave katujete oĩ omba'eporandúva ha ambue ombohováiva.

Ojehechakuaa haġua temimbo'ekuérapa ohupyty térã ne'irã ohupyty katupyryrã, ojesarekóta ko'ã Jehechakuaarãre *Lista de cotejo* rupive:

Ohechakuaa mba'éichapa oporomomaiteiva'erã ojesarekohápe avándipa oĩ ha mba'eichahápepa ojojuhu hikuái:

Jehechakuaarã	Ohupyty	Ne'irã ohupyty
- Omombe'u hemimo'ã ha hemiandu oñomongetakuévo atýpe.		
- Oipuru porã ñe'ẽ omoġuahẽ haġua marandu momaitei rehegua ñomongeta rupi.		
- Omohu'ã hembiaapo omboapu'a rupi hemimo'ã pe mba'e oñe'ẽvare.		

Jeporekaha:

MEC. (2014). *Programa de Estudios 9° EEB*. Asunción: Serie Panambi.

MEC. (2021). *ORIENTACIONES PARA LA PRODUCCIÓN DE RECURSOS EDUCATIVOS*. Asunción.

<https://www.pinterest.com/pin/814236807623842045/>

Galeano, D. (2017). *Guarani Rayhupápe*. Ediciones Zada.

Rúbrica

Elaborado por	Corregido por	Verificado por	Aprobado por
Lic. Rosalina González	Lic. Blanca C. Méndez	Mg. Gladys B. Alderete	Lic. Mariano Lezcano

